

2198 - Kadının yüzünü açması ne zaman câiz olur?

Soru

Biz, ilim ehlinin görüşlerinden en tercihli olanına göre, kadının yüzünü örtmesinin farz olduğunu biliyoruz. Fakat kadının yüzünü örtmesinin imkânsız olduğu bazı durumlar da vardır.

Bu konuyu açıklayabilir misiniz?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Delillerin gösterdiği en tercihli görüş; kadının yüzünü örtmesinin farz olduğudur. Buna göre, genç kadının, fesada yol açmaması için, yabancı erkeklerin önünde yüzünü açmaktan men edilmesi gerekir. Bu hüküm, fitne zamanında daha zorunlu bir hâl alır.

İlim ehli, fesada yol açmaması için haram kılınan bir hüküm, faydası daha fazla olan bir hüküm için mübah kılınır, hükmüne varmışlardır.

Buna göre fakihler, bazı özel durumlarda kadının, yabancı erkeklerin önünde açması gerektiği takdirde yüzünü açmasının câiz olduğu gibi, yabancı erkeklerin de onun yüzüne bakmasının câiz olduğu hükmüne varmışlardır. Ancak bu iki durumda da ihtiyacın dışına çıkılmamalıdır. Çünkü zaruret veya ihtiyaç dolayısıyla mübah kılınan şey, ihtiyaç kadarı ile sınırlıdır. Bunun dışına çıkılması câiz değildir.

Kadının yüzünü açmasının câiz olduğu durumları şöyle özetleyebiliriz:

Birincisi: Söz ve nişan sırasında kadının yüzünü açması câizdir.

Kadının, baş başa kalma ve dokunma olmaksızın kendisiyle evlenmek isteyen kendisine bakması için onun önünde yüzünü açması ve ellerini göstermesi câizdir. Çünkü yüz, çirkinliğe veya güzelliğe

delâlet eder. İki el ise, bedenın zayıf ve ince oluşuna veyahut bedenın dolgun ve şişman oluşuna delâlet eder.

Ebu'l-Ferac el-Makdisî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bu meselede (söz ve nişan sırasında) kadının güzelliğinin toplandığı ve bakılan yer olan yüzüne (evlenecek kimse tarafından) bakılmasının mübah olduğu konusunda ilim ehli arasında görüş ayrılığı yoktur..."

Evlenmek isteyen kimsenin, evleneceği kadına bakmasının câiz olduğuna delâlet eden birçok hadis vardır. Bu hadislerden bazıları şunlardır:

1. Sehl b. Sa'd'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olduğuna göre o şöyle demiştir:

إِنَّ امْرَأَةً جَاءَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! جِئْتُ لِأَهَبَ لَكَ نَفْسِي، فَنظَرَ إِلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَصَعَدَ النَّظَرَ إِلَيْهَا وَصَوَّبَهُ، ثُمَّ طَأَطَأَ رَأْسَهُ، فَلَمَّا رَأَتْ الْمَرْأَةَ أَنَّهُ لَمْ يَقْضِ فِيهَا شَيْئًا جَلَسَتْ، فَقَامَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكَ بِهَا حَاجَةٌ فَزَوِّجْنِيهَا؟ فَقَالَ: هَلْ عِنْدَكَ مِنْ شَيْءٍ؟ فَقَالَ: لَا وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: اذْهَبِ إِلَى أَهْلِكَ فَانظُرِي هَلْ تَجِدِينَ شَيْئًا؟ فَذَهَبَتْ، ثُمَّ رَجَعَتْ فَقَالَ: لَا وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا وَجَدْتُ شَيْئًا، قَالَ: انظُرِي وَلَوْ خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ، فَذَهَبَتْ ثُمَّ رَجَعَتْ فَقَالَ: لَا وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَلَا خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ، وَلَكِنْ هَذَا إِزَارِي، قَالَ سَهْلٌ: مَا لَهُ رِذَاءٌ فَلَهَا نِصْفُهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا تَصْنَعُ بِإِزَارِكَ إِنْ لَبِستَهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهَا مِنْهُ شَيْءٌ، وَإِنْ لَبِستَهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْكَ شَيْءٌ؟ فَجَلَسَ الرَّجُلُ حَتَّى طَالَ مَجْلِسُهُ، ثُمَّ قَامَ فَرَأَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُوَلِّيًا فَأَمَرَ بِهِ فُدْعِيَ، فَلَمَّا جَاءَ، قَالَ: مَاذَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ؟ قَالَ: مَعِيَ سُورَةٌ كَذَا، وَسُورَةٌ كَذَا، وَسُورَةٌ كَذَا، عَدَّهَا. قَالَ: أَتَقْرَأُ عَنْ ظَهْرِ قَلْبِكَ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: اذْهَبِ، فَقَدْ مَلَكَتْهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ. [رواه البخاري ومسلم والنسائي بشرح السيوطي والبيهقي

"Bir kadın, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek:

- Ey Allah'ın elçisi! Nefsimi sana hibe etmek için geldim, dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kadına baktı. Bakışını yukarı kaldırıp doğrudu, sonra başını aşağıya indirdi. Kadın, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kendisi hakkında herhangi bir hüküm vermediğini görünce oturdu.

Ardından Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbından bir adam ayağa kalkarak:

- Ey Allah'ın elçisi! Eğer senin bu kadına ihtiyacın yoksa, beni onunla evlendir, dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona:

— (Mehir olarak) bir şeyin var mı? diye sordu.

Adam:

- Hayır! Allah'a yemîn olsun ki (yoktur) Ey Allah'ın elçisi! dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- :

- Âilenin yanına git bak, bir şey bulacak mısınız? diye sordu.

Bunun üzerine adam gitti, sonra dönüp geldi ve:

— Hayır! Ey Allah'ın elçisi! Allah'a yemîn olsun ki bir şey bulamadım, dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- :

— Bak, demirden bir yüzük de olsa (bul getir), buyurdu.

Adam yine gitti, sonra dönüp geldi ve:

— Hayır! Ey Allah'ın elçisi! Allah'a yemîn olsun ki demirden bir yüzük bile bulamadım. Fakat şu izârım (belden aşağı olan elbisem) var.

Sehl:

Adamın ridâsı, (belden yukarısını örten elbisesi) bile yoktu, dedi.

- Bunun yarısı onun olsun, dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- :

— İzârınla ne yapabilirsin; onu sen giyersen kadının üstünde ondan bir şey bulunmaz, açıkta kalır; kadın giyerse senin üzerinde ondan bir şey kalmaz, sen çıplak kalırsın, buyurdu.

Bunun üzerine adam bulunduğu yere oturdu. Bu oturuşu uzayınca da nihayet kalkıp (üzüntülü halde) gitti.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- adamın(hüzünlü ve ümitsiz bir şekilde) arkasını dönüp gittiğini görünce, geri dönmesini emretti.

Adam gelince Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona:

— Kur'ân'dan senin ezberinde ne var? diye sordu.

Adam:

— Ezberimde şu sûre, şu sûre, şu sûre var! diye birtakım sûreler saydı.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona:

— Sen bu sûreleri ezberinden okuyabiliyor musun? diye sordu.

Adam:

— Evet (okuyabiliyorum), dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- :

- Öyleyse git, Kur'ân'dan ezberindeki sûrelerle seni bu kadına sahip kıldım, (bu kadını sana nikahladım) buyurdu."[\[1\]](#)

2. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ تَزَوَّجَ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: [أَنْظَرْتَ إِلَيْهَا؟ قَالَ: لَا، قَالَ: فَانْظُرْ إِلَيْهَا، فَإِنَّ فِي أَعْيُنِ الْأَنْصَارِ شَيْنًا.] رواه أحمد ومسلم والنسائي

"Ben, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yanında oturuyordum. Derken bir adam yanına geldi ve Ensar'dan bir kadınla evlendiğini haber verdi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona:

- Ona (evlendiğin kadına) baktın mı? dedi.

Adam:

- Hayır, (bakmadım) dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona şöyle buyurdu:

- Git, ona bak! Çünkü Ensar'ın gözlerinde bir şey (küçüklük veya çakırlık) vardır." [2]

3. Câbir'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ، فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ. [أخرجه أبو داود والحاكم وسنده حسن]
[وصححه ابن حبان والحاكم وأخرجه أحمد وأبن ماجه والبزار]

"Sizden biriniz, bir kadınla evlenmek istediği zaman, onunla evlenmesini teşvik edecek uzva bakabilirse (bakma imkânı bulursa), baksın." [3]

İmam Zeyle'î -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Evlenmek isteyen erkeğin, -şehvetinden emîn olsa bile-, haram oluşu ve zaruretin olmaması sebebiyle, evlenmek istediği kadının yüzüne ve ellerine dokunması câiz değildir."

Dureru'l-Bihâr'da şöyle denmiştir:

"Kadı, şâhit ve evlenmek isteyen erkeğin, -şehvetten emin olsalar bile- gerek olmadığı için, bir kadına dokunmaları helal olmaz." [4]

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Evlenmek isteyen erkeğin, evlenmek istediği kadınla baş başa kalması câiz değildir. Çünkü onunla baş başa kalması haramdır. Şeriatta ona bakmasının câiz oluşu dışında bir şey gelmemiştir.

Dolayısıyla onunla baş başa kalmak, haram olarak kalmıştır. Zirâ baş başa kalmakla, dinen sakıncalı görülen duruma düşmekten emîn olunmamıştır. Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-

bu konuda şöyle buyurmuştur:

[لَا يَخْلُونَ رَجُلًا بِامْرَأَةٍ إِلَّا كَانَ تَالِثَهُمَا الشَّيْطَانُ.] رواه الترمذي وصححه الألباني في صحيح الجامع

"Bir erkekle (yabancı) bir kadın baş başa kalmasın ki, onların üçüncüsü şeytan olmasın."[\[5\]](#)

Kadına zevk alarak, şehvetle ve şüpheli bir bakışla bakamaz. İmam Ahmed, Salih'in rivâyetinde şöyle demiştir:

'Sadece kadının yüzüne bakabilir. O da zevk duymaksızın olmalıdır.'

Evlenmek isteyen erkeğin, evlenmek istediği kadına birden fazla bakabilir, güzelliğini düşünebilir. Çünkü arzulanen ve istenen şey, ancak bu şekilde hasıl olur."

İkincisi: Muamele (karşılıklı sosyal ilişkiler) sırasında kadının yüzünü açması câizdir.

Kadının, -fitneye sebep olmadığı sürece- alışverişe ihtiyaç duyduğunda yüzünü ve ellerini açması câizdir. Aynı şekilde satıcının da ücretini almak veya istemek için kadının yüzüne bakması câizdir. Ancak fitneye sebep olacaksa, kadının yüzünü açması câiz değildir.

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bir erkek, satış veya kiralama konusunda bir kadınla muamelede bulunursa, onu gözünden tanıması ve satın aldığı mal noksan olduğu zaman ondan bunu isteyebilmesi için kadının yüzüne bakabilir.

İmam Ahmed'den, kadının, yaşlı değil de genç olması halinde yüzüne bakmayı kerih gördüğü rivâyet olunmuştur.

Yine, İmam Ahmed, fitneye düşülmesinden endişe edilen veya kadınla muamelede bulunmasına gerek olmayan kimsenin kadının yüzüne bakmasını kerih görmüştür. Fakat ihtiyaç varsa ve şehvetten emîn olunursa, erkeğin, kadının yüzüne bakmasında herhangi bir günah yoktur." [\[6\]](#)

ed-Dusûkî şöyle demiştir:

"Yüzü burkalı (peçeli) kadının, nikâh ve alışveriş, hibe, borç ve vekâlet gibi diğer meselelerde yüzünü açmadıkça şahitliğinin câiz olmaması hükmü geneldir. Hocamız da bu görüştedir." [7]

Üçüncüsü: Tedâvi sırasında kadının yüzünü açması câizdir.

Kadının, yüzündeki hastalığın yerini veya bedenindeki herhangi bir yerdeki hastalığı tedâvi etmek için erkek doktora, -mahremi veya kocasının yanında hazır bulunması şartı ile- göstermesi câizdir. Bu hüküm de, kendisini tedâvi edecek kadın doktor bulunamaması halindedir. Çünkü aynı cinsten olan iki insanın, birinin diğerine bakması daha ehvendir. Ayrıca kadını tedâvi edebilecek müslüman doktor bulunuyorsa, gayr-i müslim doktora gitmemesi gerekir. Yüzünü de, hastalık bulunan yerinden fazlasını açmaması gerekir.

Doktorun da kadının bedeninden tedâvi edilmesi gereken avret yeri veya başka bir yerinden başka bir yerine dokunması câiz değildir. Bu da zarurettten dolayıdır. Zaruret ise, zaruret olan kadarıyla sınırlıdır.

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Doktorun kadının, bedeninden tedâvi edilmesine ihtiyaç duyulan avret veya başka yerine bakması mübahtır. Çünkü orası tedâvi edilmeye ihtiyaç duyulan yerdir.

Nitekim Osman b. Affan'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, kendisine hırsızlık yapan bir çocuk getirilince o:

-Çocuğun (buluğ çağına erdiğine delâlet eden) avret yerinde biten kıllarına bakın, dedi.

Orada henüz herhangi bir kılın bittiğini göremediler. Bunun üzerine Osman çocuğun elini kesmekten vazgeçti." [8]

İbn-i Âbidin -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"el-Cevhere'de şöyle denilmiştir:

Kadının hastalığı, bedeninde -fercinin dışında- başka bir yerde ise, bu takdirde tedâvi sırasında

oraya bakmak câizdir. Çünkü orası, zaruret yeridir. Eğer hastalık fercinde ise, bu takdirde nasıl tedâvi etmesi gerektiğini ona öğretmek gerekir. Eğer öğretilemezse ve kadının da ölmesinden endişe ediliyorsa veya fercine, dayanamayacağı kadar sancılı ve ağrı gelecekse, kadının her yeri örtülür, sadece hastalığın bulunduğu yer kalır, sonra orasını erkek tedâvi eder, bu sırada erkek elinden geldiğince gözlerini yaranın dışına bakmaktan sakındırır."[9]

"Kadın da olsa, hastaya hizmet eden, ona abdest ve taharet aldırın kimse de bu hükümdedir."[10]

Muhammed b. Fuad şöyle demiştir:

"Erkeğin, kadın hastayı tedâvi etmesinin -daha önce zikredilen hususlara bağlı kalmak kaydıyla- câiz olduğuna delâlet eden delil şudur:

Rubeyyi' binti Muavviz b. Afrâ'dan rivâyet olduğuna göre o şöyle demiştir:

[كُنَّا نَغْزُو مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَسْقِي الْقَوْمَ، وَنَخْدُمُهُمْ، وَنَرُدُّ الْقَتْلَى وَالْجَرَحَى إِلَى الْمَدِينَةِ.] رواه البخاري

"Bizler, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte savaşa (gazveye) çıkardık, savaşanlara su verir, onlara hizmet eder, öldürülen ve yaralananları Medine'ye götürürdük."[11]

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Erkeğin kadını tedâvi etmesinin hükmü, bu hadisten kıyas edilerek alınır. Buhârî'nin bu hükmü kesin bir dille ifâde etmemesinin sebebi; bu olayın hicab âyetinin inmesinden önce olması ya da kadının, savaş sırasında bu işleri kocasına veya kendisine mahrem olan kimseye yapmış olmasıdır. Kadının yabancı erkekleri tedâvi etmesi meselesi hükmüne gelince, bu durum, zaruret anında câizdir. Zaruret ise, bakmak, elle dokunmak ve bu gibi durumlarla sınırlı kılınmıştır." [12]

Dördüncüsü: Şâhitlik sırasında kadının yüzünü açması câizdir.

Kadının, şâhitlik ederken ve şâhitliği üstlenirken yüzünü açması câizdir. Aynı şekilde hakların kaybolmasını önlemek için (mahkemede) kadının ona bakması câizdir.

Değerli âlim ed-Derdîr şöyle demiştir:

"Burkalı (peçeli) bir kadının, kadı'nın (hâkimin) kendisinin gözünü ve vasfını görmesi için yüzünü açmadan (mahkemede) şâhitlik yapması câiz değildir." [13]

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Şâhitliği gerçekleşebilmesi için şâhidin, kendisine şâhitlik yapılan kadının yüzüne bakıp gözleri, onun gözlerine gelmesi gerekir. İmam Ahmed şöyle demiştir: Bir kadın, gözünden tanınmadıkça ona şâhitlik edilmez." [14]

Beşincisi: Mahkeme sırasında (Kadı'nın huzurunda) kadının yüzünü açması câizdir.

Bir kadının, kendisinin lehine veya aleyhine hüküm veren kadı'nın huzurunda yüzünü açması câizdir. Kadı'nın da onu tanımak, hak-hukuku ihyâ etmek ve bunları kaybolmaktan korumak için kadının yüzüne bakması câizdir.

Şâhitlikle ilgili hükümlerle hüküm verme (muhakeme) hükümleri, hüküm bakımından bir olması sebebiyle aynıdır, hiçbir farklılığı yoktur." [15]

Altıncısı: İyiyi kötüden ayırt edebilecek yaşa gelmiş ve şehveti olmayan küçük çocuğun yanında kadının yüzünü açması câizdir.

Bir kadının, -iki rivâyetten birisine göre- mahremlerine gösterdiği yerlerini, iyiyi kötüden ayırt edebilecek yaşa gelmiş, fakat henüz şehvet isteği olmayan çocuğa göstermesi, çocuğun da kadından görünen bütün bunları görmesi câizdir.

Değerli âlim Ebu'l-Ferac el-Makdisî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"İyiyi kötüden ayırt edebilecek yaşa gelmiş, fakat henüz şehvet isteği olmayan çocuğun, -iki rivâyetten birisine göre- kadının göbeğinden yukarısına ve dizlerinden aşağısına bakması câizdir.

Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهْرِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ

[بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ] سورة النور من الآية: 58

"Ey îmân edenler! Ellerinizi altında bulunan köleleriniz ile içinizden henüz bulûğa ermemiş çocuklarınız, odanıza girmek için şu üç vakitte sizden izin istesinler: Sabah namazından önce, öğle vakti istirahat için elbiselerinizi çıkardığınız zaman ve bir de yatsı namazından sonra. İşte bu üç vakit, mahremiyet vakitlerinizdir. Ama bunların dışında izinsiz girmelerinde sizin için de, onlar için de bir günah yoktur. Çünkü sizin birbirinizin yanına girip-çıkmanız kaçınılmazdır. İşte Allah size âyetlerini böylece açıklar. Allah, hakkıyla bilendir, hikmet sahibidir." [16]

Yine şöyle buyurmuştur:

[وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ] سورة النور
[من الآية: 59]

"Çocuklarınız ergenlik çağına girdikleri (ve dînen sorumlu oldukları) zaman, büyüklerin (yani sizin yanınıza girmek için) izin istedikleri gibi onlar da izin istesinler. İşte Allah, size (izin isteme âdâbını öğrettiği gibi) âyetlerini de böyle açıklar. Allah, (kullarının menfaatine olan şeyleri) hakkıyla bilendir, (hüküm koymada) hikmet sahibidir." [17]

İşte bu, buluğ çağına ermiş çocuk ile henüz buluğ çağına ermemiş çocuğu birbirinden ayırt etmiştir."

Abu Abdillah (İmam Ahmed) şöyle demiştir:

"Ebu Tayyibe çocuk iken Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hanımlarına hacamat yapmıştır."

İki rivâyetten birisi olan diğer rivâyette mezhebin görüşü şöyledir:

"İyiye kötüden ayırt edebilecek yaşa gelmiş, fakat şehveti olan çocuk, bakma konusunda -Allah Teâlâ'nın şu emri gereği-, kadının mahremleri hükmündedir.

[أَوْ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ...] سورة النور من الآية: 31...

"...veya henüz kadınların kadınlık hallerinin farkında olmayan (henüz şehvet duymayan)

çocuklardan (başkasına gizli zinetlerini göstermesinler)."[18]

Abu Abdillah'a (İmam Ahmed'e):

"Bir kadın, çocuğa karşı başını (saçlarını) ne zaman örter? Diye sorulunca o şöyle cevap vermiştir:

"On yaşına gelince başını (saçlarını) örter. Çocuk şehvet duyacak yaşta ise, bu takdirde o, kadının mahremleri hükmündedir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ [سورة النور
59 من الآية:]

"Çocuklarınız ergenlik çağına girdikleri (ve dînen sorumlu oldukları) zaman, büyüklerin (yani sizin yanınıza girmek için) izin istedikleri gibi onlar da izin istesinler. İşte Allah, size (izin isteme âdâbını öğrettiği gibi) âyetlerini de böyle açıklar.Allah, (kullarının menfaatine olan şeyleri) hakkıyla bilendir, (hüküm koymada) hikmet sahibidir."[19]

Yine Abu Abdillah'tan (İmam Ahmed) nakledildiğine göre o şöyle demiştir:

"(Çocuk yaşına gelince) o, şehvet konusunda yabancı erkek hükmündedir.

Yine de en iyisini Allah Teâlâ bilir.

[1] Buhârî, 7/19. Müslim, 4/143. Nesâî, 6/113 (Suyûtî Şerhi). Beyhakî, 7/84

[2] Ahmed, 2/286,299. Müslim, 4/142. Nesâî, 2/73.

[3] Ebu Dâvud ve Hâkim rivâyet etmiştir. Hadisin senedi hasendir.Hadisin, Muhammed b. Mesleme'nin rivâyet ettiği hadisten şâhitleri vardır. İbn-i Hibban ve Hâkim ise hadisin sahih olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca Ahmed ve İbn-i Mâce de rivâyet etmişlerdir. Ebu Humejd'in rivâyet ettiği hadisten Ahmed ve Bezzâr da rivâyet etmiştir. Aynı şekilde Hâfız İbn-i Hacer, bunu 'Fethu'l-

Bârî', c: 9, s: 181'de zikretmiştir.

[4] "Reddu'l-Muhtar ale'd-Dureri'l-Muhtar", c: 5, s: 237.

[5] Tirmizî rivâyet etmiş, Elbânî de "Sahîhu'l-Câmi", hadis no: 2165'de hadis sahihtir, demiştir.

[6] "el-Muğnî", c: 7, s: 459. "eş-Şerhu'l-Kebîr alâ Metni'l-Mukni'", c: 7, s: 348 (el-Muğnî Şerhi ile).
"el-Hidâye Maa Tekmiletü Fethi'l-Kadîr", c: 10. s: 24.

[7] "ed-Dusûkî'nin eş-Şerhu'l-Kebîr Hâşiyesi", c: 4, s: 194

[8] "el-Muğnî", c: 7, s: 459. "Ğizâu'l-Elbâb", c: 1, s: 97.

[9] "Reddu'l-Muhtar", c: 5, s: 237. "el-Hidâyetu'l-Alâliyye", s: 2459.

[10] "Ğizâu'l-Elbâb", c: 1, s: 97.

[11] Buhârî, 6/80 ve 10/136. Fethu'l-Bârî. Müslim de Enes'ten buna yakın rivâyet etmiştir.
(5/196).Ebu Dâvud, 7/205 (Avnu'l-Ma'bûd ile).Tirmizî, 5/301-302.

Tirmizî şöyle demiştir: Hadis, hasen sahihtir.

İmam Buhârî bu hadis için bir bölüm açmış ve şöyle demiştir: Kadın erkeği, erkek de kadını tedâvî edebilir mi? Fethu'l-Bârî, c:10, s: 136.

[12] "Fethu'l-Bârî", c: 10, s: 136.

[13] Bkz: ed-Derdîr, "eş-Şerhu'l-Kebîr", c: 4, s: 194.

[14] "el-Muğnî", c: 7, s: 459 ve "eş-Şerhu'l-Kebîr a'lâ Metni'l-Mukni'", c: 7, s: 348 -el-Muğnî haşiyesiyle-. "el-Hidâye ma'a Tekmiletî Fethi'l-Kadîr", c: 10, s: 26.

[15] Bu konuda "ed-Durru'l-Muhtar", c: 5, s: 237. "el-Hediyyetu'l-A'lâiyye", s: 244. "el-Hidâye ma'a Tekmiletî Fethi'l-Kadîr", c: 10, s: 26.

[16] Nur Sûresi: 58

[17] Nur Sûresi: 59

[18] Nur Sûresi: 31

[19] Nur Sûresi: 59